

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Лапенко Т.Г.

завідувач кафедри безпека життєдіяльності, к.т.н., доцент

Основне завдання, яке стоїть перед закладами вищої освіти – створити та реалізувати модель успішного та конкурентоспроможного випускника.

Компетентнісний підхід передбачає окреслення чіткого кола компетенцій, тобто необхідного комплексу знань, умінь, навичок, ставлень до досвіду, що дозволяє ефективно здійснювати діяльність, виконувати певну функцію. Під час вивчення кожної теми дисципліни «Основи охорони праці» у здобувачів вищої освіти формуються певні знання і поняття про небезпеки, а також оволодіння практичними вміннями та навичками під час моделювання небезпечних ситуацій. Саме так здобувачі вищої освіти будуть вміти визначати небезпеку і рівень її загрози, приклад виходу з них. Навчальна ситуація, що створена на занятті, має спонукати здобувачів вищої освіти до дій, які обов'язково регулюються викладачем, розширює її світогляд і поглиблює рівень набутих практичних умінь і навичок.

Отже, відповідність загальної здатності здобувачів вищої освіти виконувати певну діяльність тим вимогам, які прописуються до виконання, є рівнем компетентності здобувача вищої освіти.

Для прикладу у таблиці 1 наведемо порівняльну характеристику компетентнісного та традиційного підходів до занять з дисципліни «Основи охорони праці».

Сучасні стандарти вищої освіти акцентують увагу на інтеграції навчальних дисциплін, що потребує з'ясування механізму реалізації взаємозв'язків між дисциплінами з урахуванням професійної спрямованості в ході добору їхнього змісту.

Таблиця 1

Чинники порівняння	Традиційний підхід	Компетентнісний підхід
Мета	Формування розвинутої гармонійної особистості	Формування конкурентоспроможної особистості
Орієнтація на	Знання, вміння, навички	Знання, вміння, навички, ставлення, мотивація, цінності, реалізація способів діяльності.
Суть	Поступове формування спочатку знань, потім умінь та навичок, розвиток інтелектуальної складової для відтворення знань	Інтеграція інтелектуальної та навичкової складових діяльності. Проектування життєвих ситуацій та формування навичок творчого використання знань. Проектування життєвих ситуацій та формування навичок творчого використання знань.
Принципи утворення	Зміст навчання формується від мети	Зміст навчання формується «від результату»

Метою освітніх програм є розвиток компетентностей, які формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах. За загальноприйнятою класифікацією компетентності поділяють на дві групи: загальні компетентності (універсальні) та фахові (предметно-спеціальні) компетентності, які визначають профіль освітньої програми та кваліфікацію студента - випускника.

Формування компетентностей відбувається засобами змісту освіти, в результаті у здобувачів вищої освіти розвиваються здібності та з'являються

можливості вирішувати в повсякденному житті реальні проблеми - від побутових до виробничих і соціальних.

Формування професійної компетентності з питань безпеки включає наступні аспекти: формування умінь і навичок з видів діяльності, які здійснюються не тільки в безпечних умовах, але і в умовах ризику; спеціальну теоретичну підготовку до безпечної життєдіяльності (осмислення загальних проблем ризику, безпеки, небезпеки тощо); психологічну підготовку до безпечної життєдіяльності (формування сміливості, рішучості, готовності до діяльності в умовах прийняттого ризику тощо); розвиток якостей особистості, необхідних для безпечної життєдіяльності (далекоглядності, гуманності, оптимістичність тощо, як основи безпеки окремої людини і суспільства в цілому).

Таким чином, фахова компетентність з охорони праці є результатом опанування набором компетенцій, які ми визначили виходячи із мети та завдань дисципліни:

1. Здатність визначати та ефективно виконувати функції, обов'язки і повноваження з охорони праці на робочому місці, відповідно до посади та професійної діяльності;

2. Здатність застосовувати знання законодавства та державних стандартів України про охорону праці;

3. Здатність організовувати власну діяльність відповідно до вимог охорони праці (передбачає готовність студента застосовувати набуті можливості (знання, уміння, навички й особистісні якості) для безпечної реалізації себе у повсякденному житті та професійній діяльності);

4. Здатність здійснювати методичне забезпечення і проведення навчання, інструктажів та перевірки знань з питань охорони праці серед здобувачів вищої освіти;

5. Здатність оцінювати дотримання санітарно-гігієнічних вимог до навчальних закладів та підприємств, забезпечувати нормальні метеорологічні умови на виробництві;

7. Здатність дотримуватись вимог безпеки до виробничого обладнання, технологічних процесів та організувати безпечне виконання робіт; (важливе усвідомлення головного принципу – безумовності пріоритетів безпеки під час вирішенні будь-яких професійних і особистісних завдань).

8. Здатність обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки в межах своїх повноважень.

9. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

10. Здатність до технічного мислення.

Отже, компетентність здобувача вищої освіти залежить від:

- застосування набутих знань та отриманого досвіду в практичній професійній діяльності;

- рівня володіння інформаційно-комунікаційними технологіями;

- вміння аналізувати та приймати рішення;

- психологічній готовності до дій в небезпечних ситуаціях.

Таким чином, змістове наповнення фахової компетентності з охорони праці становлять фахові знання, практичні вміння й навички, професійні особистісні якості майбутнього працівника.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Основні характеристики європейської вищої освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України. Вища освіта України: Теоретичний та науково-методичний часопис. - 2010. - № 4. - С. 5-16.
2. Бабин І. І. Стратегія й сучасні тенденції розвитку вищої освіти в контексті європейського простору вищої освіти. Педагогіка і психологія. 2009. № 2. С.61-71.